

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. november 2023
(OR. en)

15525/23

COH 88

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa strateegiline autonoomia = Arvamuste vahetus

Ühtekuuluvuspoliitikat käsitleval üldasjade nõukogu 30. novembri istungil palutakse ühtekuuluvuspoliitika eest vastutavatel ministritel arutada käesoleva märkuse lisas esitatud eesistujariigi dokumendi alusel küsimust, kuidas saab ühtekuuluvuspoliitikaga aidata tugevdada Euroopa Liidu suveräänsust ja strateegilist autonoomiat.

Taustdokument

ühtekuuluvuspoliitikale pühendatud üldasjade nõukogu istungile

„Ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa strateegiline autonoomia“

Rahvusvaheline avatus viimasel seitsmekümnel aastal on olnud ELile väga kasulik ning võimaldanud saavutada majanduskasvu ja sotsiaalse heaolu taseme, mis oleks proteksionismi või väiksemal arvul liikmesriikidega liidu korral olnud võimatu.

Rahvusvaheline avatus on aga hõlbustanud ka **ümberpaigutamisprotsesse**, mis on kaasa toonud meie turuosa kaotuse strateegilistes sektorites ning on muutnud meid **liiga sõltuvaks kolmandatest riikidest** sellistes valdkondades nagu energeetika, tervishoiutarbed, digitehnoloogia või toit.

Samal ajal on Euroopa Liidu konkurentsipoliitika ning solidaarsuse ja võrdsete võimaluste otsimine riigiabi ja avaliku sektori vahendite eraldamisel viinud olukorrani, kus **ELi suurettevõtjad ei ole suutnud võrdsetel tingimustel konkureerida suurte rahvusvaheliste hiiglastega**, kes tavaliselt saavad abi oma asukohariikidelt.

Käimasolevad geopoliitilised, tehnoloogilised ja keskkonnavalased muutused on teinud selgeks, et meil on vaja sellele suundumusele vastu astuda. Samal ajal pakuvad need muutused võimalust investeerida, meelitada Euroopasse uusi ettevõtteid ja töökohti, luua jõukust ja vähendada meie välist haavatavust. Seda on rõhutatud seoses Venemaa sissetungist Ukrainasse tuleneva energia-, toorainetarnete ja inflatsioonikriisiga, jätkuvast Iisraeli-Palestiina konfliktist tuleneva naftakriisi ohuga, aga ka seoses muude varasemate tarnekriisidega, mis on viinud rahvusvaheliste väärtusahelate katkemiseni.

Seetõttu on üha olulisem, et **Euroopa Liit suudaks välja arendada tugeva, vastupidava ja tulevikku suunatud tööstusstruktuuri**, mis võimaldab tal kaitsta oma suveräänsust ja suurendada autonoomiat olukordades, kus rahvusvaheline ebastabiilsus hakkab avaldama mõju turgudele. Selleks peab liit tagama, et suured strateegilistes sektorites tegutsevad ettevõtted jääksid Euroopa pinnale, et nad suudaksid pakkuda tuleviku jaoks hädavajalikke kaupu ja teenuseid ning luua strateegilisi, kvaliteetseid ja suure lisaväärtusega töökohti.

Tööstuslik areng on olnud sageli territoriaalse ja piirkondliku arengu vahend, mis on ühtekuuluvuspoliitika lõppeesmärk, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 174. Tööstusel kui majandustegevuse ja tööhõive loojal on tõepoolest võimalik ümber pöörata ettevõtete tootmise mujale viimise suundumusi, seda nii liidu piirkondade vahel kui ka kaugemal. Lisaks on suurettevõtjatel paremad võimalused luua töökohti, investeerida teadus- ja arendustegevusse ja innovatsiooni, konkureerida rahvusvaheliselt ning edendada arengut oma asukohapiirkondades ja neid ümbritsevates piirkondades, tekitades nõudlust vahetoodete ja -teenuste järele. Seega parandaks strateegilistes sektorites tegutsevate suurettevõtete tööstuslik areng, mida toetataks ühtekuuluvusfondidest, **kodanike elukvaliteeti, looks juurde töökohti ja suurendaks liidu suveräänsust, millel oleks omakorda ülekanduv mõju kogu Euroopa Liidu tegevusele**. Samuti aitab see suurendada piirkondliku majanduse vastupanuvõimet, arendades tulevikukindlaid tööstuslikke tootmisvõimsusi ja väärtusahelaid.

Sellega seoses on **ühtekuuluvuspoliitikal keskne roll, kuna see võib oma fondide kaudu suurendada liidu strateegilist autonoomiat ja kaitsta liidu suveräänsust**. Seega aitaks nende strateegiliste sektorite arendamine koos Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), ESF+, Ühtekuuluvusfondi või Õiglase Ülemineku Fondi kaasrahastamisega omakorda kaasa iga ELi piirkonna ja kogu ELi arengule.

Sellega seoses **võiks ühtekuuluvuspoliitika raames rahastada konkurentsivõimelises tööstusharus tegutsevaid ettevõtteid**, kes suudavad tegutseda suurtel rahvusvahelistel turgudel.

Küsimus ei ole mitte ainult Euroopa tööstuse arendamises, vaid ka selles, et see **suudaks konkureerida rahvusvaheliste hiiglastega sellistes riikides nagu Ameerika Ühendriigid või Hiina**. Selleks peab meil olema võimalik kasutada ühtekuuluvuspoliitikat, et strateegiliste sektorite suurettevõtted jääksid Euroopa pinnale, aidates seega vähendada ka piirkondlikke erinevusi.

See võimaldaks Euroopa Liidul **vähendada oma välist sõltuvust** tehnoloogiatest, mis võivad asendada tooraineid või sektoreid, kus liidul ei ole konkurentsieelist. See võib olla nii näiteks saastavate energiaallikate puhul. Samuti võib see aidata **vähendada riske, mis tulenevad rahvusvaheliste väärtusahelate võimalikust murenemisest** konfliktide või rahvusvaheliste pingete korral. Samuti saaks see aidata **võidelda kliimamuutustest tulenevate riskidega**, tugevdades tööstust, mis keskendub puhastele ja väiksema kasvuhoonegaaside heitega sektoritele. See aitaks kindlasti **luua kõrge kvalifikatsiooniga töökohti ja kõrget piirtootlikkust ja suurendaks palku**, mis lõppkokkuvõttes parandaks kodanike elukvaliteeti.

Eespool toodut silmas pidades sooviksime kasutada võimalust arutada praegusel üldasjade nõukogu (ühtekuuluvuspoliitika) istungil järgmist küsimust:

Kuidas saab ühtekuuluvuspoliitika aidata edendada Euroopa Liidu suveräänsust ja strateegilist autonoomiat ajal, mil on rohkem kui kunagi varem vaja suurendada strateegilistes sektorites tegutsevate suurettevõtete konkurentsivõimet, pidades silmas nende juhtivat rolli töökohtade ja jõukuse loomisel kõigis Euroopa Liidu piirkondades?
